

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 marca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, odmówił J. C. prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy uznał za udowodnione 24 lata , 5 miesięcy i 4 dni stażu sumarycznego, przy czym do pracy w warunkach szczególnych nie zaliczył żadnego okresu zatrudnienia. Do ogólnego stażu pracy nie zaliczono wnioskodawcy okresu od 14 października 1977 r. do 9 listopada 1977 r. , gdyż wnioskodawca nie podjął zatrudnienia po odbyciu zasadniczej służby wojskowej , a także okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 11 czerwca 1971 r. do 30 czerwca 1975 r. (zdaniem organu przedłożone dowody okazały się niewiarygodne). Do stażu pracy w warunkach szczególnych nie zaliczono zaś okresu pracy wnioskodawcy na stanowisku kierowcy ciągnika w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. od 1 lipca 1975 r. do 31 grudnia 1998 r. , ponieważ oprócz prac transportowych wnioskodawca wykonywał również prace polowe.

/decyzja k.87/88 plik II akt ZUS/

W dniu 12 kwietnia 2016 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie J. C. od ww. decyzji w którym wniósł o jej zmianę i przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury. Odwołujący wskazał ,że w okresie od 1 lipca 1975 r. do 31 grudnia 1998 r. był zatrudniony w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. i wykonywał obowiązki pracownicze kierowcy ciągnika. J. C. wskazał ,że w sezonie zimowym wykonywał prace transportowe , a w sezonie letnim prace polowe. W ocenie skarżącego ,praca kierowcy ciągnika wykonującego prace polowe powinna zostać mu zaliczona do prac wykonywanych w warunkach szczególnych. J. C. zaznaczył ,że okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 11 czerwca 1971 r. do 30 czerwca 1974 r. powinien zostać mu zaliczony do ogólnego stażu pracy. Określenie daty końca świadczenia przez wnioskodawcę pracy w gospodarstwie na dzień 30 czerwca 1975 r. było błędne , gdyż od dnia 1 lipca 1974 r. do 30 czerwca 1975 r. J. C. był zatrudniony w Kółku Rolniczym (...).

/odwołanie k. 2-5/

W odpowiedzi na odwołanie , która wpłynęła do tutejszego Sądu w dniu 4 maja 2016 r. organ rentowy wniósł o jego oddalenie przytaczając argumentację jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k.6-6 odwrót/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. C. urodził się (...) Ma wykształcenie zawodowe. Z zawodu jest kierowcą.

/okoliczności bezsporne/

W dniu 20 stycznia 2016 roku ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę, po którego rozpatrzeniu wydano zaskarżoną decyzję.

/wniosek k.1-8 plik II akt ZUS , decyzja k.87/88 plik II akt ZUS/

J. C. nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

/okoliczność bezsporna/

Ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 roku udokumentował 24 lata , 5 miesięcy oraz 4 dni ogólnego stażu pracy.

/okoliczność bezsporna/

Po ukończeniu szkoły podstawowej wnioskodawca nie kontynuował nauki , gdyż podjął zatrudnienie w Zakładach (...) w Ł. (pracował tam przez okres półtora roku). W okresie od 1971 r. do 1975 r. J. C. nie pozostawał w stałym zatrudnieniu.

/zeznania wnioskodawcy min.00:01:43 – 00:08:16 protokołu rozprawy z dnia 1 lutego 2017 r. , płyta CD k.56 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami k.32/

J. C. ukończył Szkołę Podstawową nr (...) w Ł. w dnia 8 czerwca 1971 r.

/odpis świadectwa szkolnego w dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.38/

Gospodarstwo rolne rodziców wnioskodawcy: S. i Z. C., miało powierzchnię 3,80 ha i było zlokalizowane w Ł..

/zeznania wnioskodawcy min.00:01:43 – 00:08:16 protokołu rozprawy z dnia 1 lutego 2017 r. , płyta CD k.56 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami k.32 oraz zeznania świadka J. K. min.00:03:04 – 00:07:39 protokołu rozprawy z dnia 17 listopada 2016 r., płyta CD k.21 akt I Cps 42/16/

Gospodarstwo rolne rodziców wnioskodawcy nie było zmechanizowane. W gospodarstwie hodowano bydło oraz konia.

/zeznania wnioskodawcy min.00:01:43 – 00:08:16 protokołu rozprawy z dnia 1 lutego 2017 r. , płyta CD k.56 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami k.32/

Wnioskodawca pomagał swoim rodzicom w prowadzonym przez nich gospodarstwie rolnym. W zależności od pory roku wykonywał stosowne czynności (brał udział w sianokosach , żniwach czy też wykopkach). J. C. zajmował się ponadto karmieniem zwierząt , a także zawoził mleko do mleczarni. Gospodarstwo rolne nie było zmechanizowane i większość prac wykonywano w nim ręcznie. Wnioskodawca wykonywał prace w gospodarstwie w wymiarze ponad 4 godzin dziennie.

/zeznania świadka J. R. k.33/

W gospodarstwie rolnym rodziców wnioskodawcy uprawiano zboże oraz hodowano zwierzęta tj. świnie i krowy. J. C. pomagał rodzicom zarówno w trakcie nauki w szkole podstawowej jak i po jej ukończeniu. Wnioskodawca zajmował się zarówno pracami polowymi jak i pracami związanymi z hodowlą zwierząt. J. C. był najstarszym dzieckiem (w domu przebywała stale jego matka oraz rodzeństwo) , a jego ojciec pracował w Kółkach Rolniczych.

/zeznania świadka J. K. min.00:03:04 – 00:07:39 protokołu rozprawy z dnia 17 listopada 2016 r., płyta CD k.21 akt I Cps 42/16/

W okresie od 1 lipca 1974 r. do 30 czerwca 2011 r. J. C. zatrudniony był Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy. Z treści świadectwa pracy z dnia 6 lipca 2011 r. wynika ,że do dnia 30 czerwca 1975 r. wnioskodawca wykonywał obowiązki pracownicze oborowego , a od dnia 1 lipca 1975 r. powierzono mu obowiązki kierowcy ciągnika.

/świadectwo pracy w dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.38/

J. C. podjął obowiązki pracownicze w ww. zakładzie pracy w dniu 1 lipca 1974 r. (umowa o pracę z dnia 30 lipca 1974 r.) i powierzono mu wówczas obowiązki oborowego.

/umowa o pracę w dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.38/

Od dnia 28 kwietnia 1975 r. J. C. posiadał uprawnienia do kierowania ciągnikami rolniczymi oraz ciągnikami , których cechy konstrukcyjne ograniczały szybkość do 25 km na godzinę – łącznie z przyczepami o dopuszczalnym ciężarze całkowitym przyczepy lub przyczep do 12 ton.

/odpis prawa jazdy w dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.38/

Z dniem 1 lipca 1975 r. J. C. powierzono obowiązki pracownicze kierowcy – traktorzysty.

/angaż w dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.38/

Zgodnie z zakresem czynności traktorzysty , do obowiązków pracowniczych powierzonych J. C. należało m.in.:

- wykonywanie codziennie pracy w czasie i miejscu ustalonym przez kierownika ds. mechanizacji.
- prowadzenie na bieżąco dokumentacji technicznej ciągnika.
- garażowanie sprzętu w miejscu określonym przez kierownika.
- przestrzeganie obowiązujących przepisów BHP.
- wykonywanie innych prac zleconych przez przełożonych.

/zakres czynności traktorzysty w dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.38/

W okresie od 29 października 1975 r. do 13 października 1977 r. J. C. odbywał zasadniczą służbę wojskową.

/książeczka wojskowa k.3 plik I akt ZUS/

Z dniem 10 listopada 1977 r. J. C. powierzono obowiązki pracownicze traktorzysty.

/angaż w dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.38/

Z dniem 1 lutego 1984 r. wnioskodawcy powierzono obowiązki pracownicze **mechanika w** warsztacie.

/angaż w dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.38/

W ramach realizacji **obowiązków mechanika, wnioskodawca zajmował się naprawą kombajnów.**

/ **zeznania wnioskodawcy** min.00:01:43 – 00:08:16 protokołu rozprawy z dnia 1 lutego 2017 r. , płyta CD k.56/

Z dniem 1 sierpnia 1984 r. wnioskodawcy powierzono obowiązki pracownicze traktorzysty.

/angaż w dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.38/

Z dniem 1 grudnia 1990 r. wnioskodawcy powierzono obowiązki pracownicze kierowcy.

/angaż w dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.38/

Z dniem 1 grudnia 1991 r. wnioskodawcy powierzono obowiązki pracownicze kierowcy ciągnikowego.

/angaż w dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.38/

Z dniem 1 maja 1995 r. wnioskodawcy powierzono obowiązki pracownicze traktorzysty – kombajnisty.

/angaż w dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.38/

Podczas zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. , wnioskodawca zajmował się wykonywaniem prac polowych. Do obowiązków pracowniczych powierzonych wnioskodawcy należało **także transportowanie mleka czy też paszy**. W sezonie zimowym , **wnioskodawca zajmował się odśnieżaniem dróg**.

/zeznania świadka L. O. k.34/

W sezonie letnim, wnioskodawca zajmował się wykonywaniem prac polowych za pomocą kombajnu (przez 10 – 12 godzin) . W przypadku awarii kombajnu , J. C. zajmował się jego naprawą (nawet przez kilkanaście godzin).

/zeznania wnioskodawcy min.00:01:43 – 00:08:16 protokołu rozprawy z dnia 1 lutego 2017 r. , płyta CD k.56/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno w postaci dokumentacji osobowej ze spornego okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. , jak i osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań ubezpieczonego oraz zeznań świadków : J. R. , J. K. oraz L. O..

Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawcy i świadków J. R. oraz J. K. odnośnie do faktu, że w spornym okresie wnioskodawca pomagał w pracach, wykonywanych w gospodarstwie rolnym swoich rodziców S. i Z. C.. Sąd odmówił jednak wiary tej części zeznań świadka J. R. w których wskazywał on ,że wnioskodawca wykonywał prace w gospodarstwie rolnym swoich rodziców w wymiarze ponad 4 godzin dziennie. Podkreślić bowiem należy ,że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na precyzyjne określenie w jakim okresie praca wnioskodawcy miała istotne przełożenie na funkcjonowanie gospodarstwa rolnego rodziców. Sam wnioskodawca nie potrafił bowiem dokładnie określić kiedy podjął zatrudnienie po ukończeniu szkoły podstawowej (nadto na okoliczność świadczenia pracy w Zakładach (...) w Ł. nie przedstawił jakiegokolwiek dokumentu) i w jaki sposób godził obowiązki wykonywane w Zakładach (...) w Ł. z pracami w gospodarstwie.

W odniesieniu do okresu pracy wnioskodawcy w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. wskazać należy, że zarówno zeznający w sprawie świadek L. O. jak i wnioskodawca byli zgodni co do czynności jakie wówczas wykonywał wnioskodawca , ale materiał ten nie pozwolił na uznanie tej pracy jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie jest nie zasadne .

Zgodnie z treścią **art.184 ust.1** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz.887 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art.184 ust.2 ww. ustawy, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 roku, emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, iż wnioskodawca spełnia przesłanki ustawowe, co do wieku (wnioskodawca ukończył 60 lat w dniu 11 czerwca 2015 roku) oraz nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego.

Zdaniem Sądu Okręgowego wnioskodawca nie wykazał natomiast minimalnego, wynoszącego 25 lat, wymiaru okresów składkowych i nieskładkowych, które uprawniałyby go do świadczenia emerytalnego, a także nie wykazał 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

W sprawach zaliczenia pracy w gospodarstwie rolnym zastosowanie ma art. 10 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis art. 10 ust. 1 wymienia trzy okresy, które z zastrzeżeniem art. 56 można traktować jako okresy składkowe przy ustalaniu prawa do emerytury oraz do obliczania wysokości emerytury. Jako trzeci z nich ustawodawca wymienił w art. 10 ust. 3 przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 roku okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia.

Stosownie bowiem do treści art. 10 ust. 1 ustawy emerytalnej przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również, traktując je jako okresy składkowe:

- 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,
 - 2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977 roku okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,
 - 3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 roku okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,
- jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Powyższa regulacja wprost nie stawia innych wymagań, jakie należy spełniać w zakresie warunków pracy w gospodarstwie rolnym. Przede wszystkim przepis ten nie wyznacza rozmiaru świadczonej pracy, podczas gdy art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do uwzględnienia okresów pracy przed dniem 15 listopada 1991 r. wymaga, aby praca wykonywana była w wymiarze, co najmniej połowy pełnego wymiaru czasu pracy.

Wątpliwości odnośnie interpretacji przepisu art. 10 ust. 1 zostały usunięte licznymi orzeczeniami Sądu Najwyższego, w których jako przesłankę zaliczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16-go roku życia przyjmowano wymiar pracy przekraczający 4 godziny dziennie /por. wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 1997 r., II UKN 96/96, opubl: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 1997, Nr 23, poz. 473; wyrok Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2000 r., II UKN 155/00, opubl: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2002, Nr 16, poz. 394, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2013 roku w sprawie II UK 368/12 opubl. LEX nr 1363452/

Kwestia pracy w gospodarstwie rolnym była wielokrotnie przedmiotem rozważań w orzecznictwie sądowym. Wątpliwości budziło także zaliczenie pracy w gospodarstwie rolnym uczniowi, który nie spełnia kryteriów pojęcia "domownika" z art. 6 pkt 2 ustawy o u.s.r., tj. osobie bliskiej rolnikowi, która ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa albo w bliskim sąsiedztwie oraz stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy.

W judykaturze wykształcił się pogląd, iż o uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych okresów pracy w gospodarstwie rolnym sprzed objęcia rolników obowiązkiem opłacania składki na rolnicze ubezpieczenie społeczne domowników (tj. przed dniem 1 stycznia 1983 r.) przesądza wystąpienie dwóch okoliczności:

- 1) wykonywanie czynności rolniczych powinno odbywać się zgodnie z warunkami określonymi w definicji legalnej "domownika" z art. 6 pkt 2 ustawy o u.s.r. oraz
- 2) czynności te muszą być wykonywane w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, tj. minimum 4 godziny dziennie.

W orzecznictwie wskazywano również, iż za stałą pracę w gospodarstwie rolnym nie można uznać jedynie doraźnej pomocy w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, zwyczajowo wymaganych od dzieci, jako członków rodziny rolnika /por. wyrok Sądu Najwyższego z 10 maja 2000 r., II UKN 535/99, opubl: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2001, Nr 21, poz. 650/.

Przekładając powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, iż wnioskodawca wprawdzie ukończył 16 lat w dniu 11 czerwca 1971 r. ,ale w świetle powyższych rozważań nie sposób przyjąć ,że w spornym okresie (tj. od 11 czerwca 1971 r. do 30 czerwca 1974 r.) wykonywał obowiązki w gospodarstwie rolnym rodziców w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie. Wnioskodawca nie wykazał czy jego praca była niezbędna do utrzymania funkcjonowania gospodarstwa w należytym stanie , a także jaki wpływ na wykonywane przez niego obowiązki w gospodarstwie rodziców miało zatrudnienie w Zakładach (...) w Ł.. Biorąc zaś pod uwagę wielkość gospodarstwa rodziców skarżącego, charakter upraw i ilość inwentarza, w ocenie Sądu , nie było potrzeby angażowania wnioskodawcy do codziennej pracy.

W odniesieniu zaś do spornego okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. (od 1 lipca 1975 r. do 31 grudnia 1998 r.) wskazać należy ,iż definicja ustawowa „pracy w szczególnych warunkach” została zawarta w art.32 ust.2 ww. ustawy o emeryturach i rentach. Zgodnie z tym przepisem, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Stosownie do treści art.32 ust.4 ww. ustawy wiek emerytalny, o którym mowa w ust.1 rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki na podstawie którym osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za dotychczasowe przepisy (w rozumieniu art.32 ust.4 ww. ustawy) należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz.43), ale wyłącznie w zakresie regulowanym przez ww. ustawę o emeryturach i rentach, a więc co do wieku emerytalnego, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunków, na jakich osobom wykonującym prace określone w ust.2 i ust.3 art. 32 tej ustawy przysługuje prawo do emerytury (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku, III ZP 30/01, OSNAP 2002/10/243 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 roku, II UK 31/09, Lex nr 559949). Pracę taką pracownik musi wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku (§ 2 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze), aby nabyć prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Zgodnie z treścią §3 i 4 ww. rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Wynikające z wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej (patrz wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, (...) i Spraw Publicznych z dnia 1 czerwca 2010 roku, II UK 21/10, /LexPolonica nr 3026684/), w którym zajęto stanowisko, że „wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo-branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym

branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Taki sposób kwalifikacji prawnej tychże prac nie jest dziełem przypadku. Specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje bowiem charakter świadczonych w nich prac i warunki, w jakich są one wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Nie można zatem swobodnie czy wręcz dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym.

Prawo do emerytury przewidziane w art.184 w związku z art.32 ustawy emerytalnej ma charakter wyjątkowy, jest odstępstwem od ogólnej reguły dotyczącej warunków przechodzenia na emeryturę, a zatem właściwe przepisy muszą być wykładane w sposób ścisły. Niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca, prowadząca w konsekwencji do wypaczenia idei, że emerytura w wieku wcześniejszym jest wynikiem pracy w obciążających dla zdrowia warunkach. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach. Istotnym warunkiem przyznania świadczenia z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jest stwierdzenie w ramach pełnego wymiaru czasu pracy oddziaływania szkodliwych warunków na organizm pracownika. R. legis instytucji przewidzianej w art.32 ww. ustawy o emeryturach i rentach z FUS opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni.

Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest - w myśl §2 ust.2 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Regulacja §2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym nawet zeznaniami świadków (uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 roku, III UZP 5/85, Lex 14635, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 roku III UZP 6/84, Lex 14625; wyrok Sądu Najwyższego z 30 marca 2000 r. II UKN 446/99, Lex 48778). Zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów niebudzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1998 roku, II UKN 440/97, Lex 34199). W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyłączone jest, stosownie do treści art.473§1 k.p.c., zastosowanie przepisów ograniczających dopuszczalność dowodów ze świadków i przesłuchania stron (art.246 i 247 k.p.c.). W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych dopuszczalne jest wykazywanie wszelkimi dowodami okoliczności od których zależą uprawnienia do świadczeń, z ubezpieczenia społecznego, także gdy z dokumentów wynika co innego. W orzecznictwie (wyroki Sądów Apelacyjnych: w S. z dnia 20 września 2012 roku, III AUa 374/12 Lex 1223476, w Ł. z dnia 3 kwietnia 2013 roku, III AUa 1267/12 - Lex 1312036, w B. z dnia 17 kwietnia 2013 roku, III AUa 10430/12 - Lex 1314677) przyjmuje się, że „dowód tylko z zeznań świadków, z uwagi na szczególny i wyjątkowy charakter prawa do emerytury w obniżonym wieku, nie może przesądzać o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach, zwłaszcza, gdy fakty wynikające z zeznań świadków nie znajdują potwierdzenia w dokumentacji pracowniczej. Inaczej mówiąc moc dowodowa zeznań świadków, jest tak niska, że dowody z zeznań świadków nie spełniają wymogu dowodów pewnych, jednoznacznych i precyzyjnych. Z tej zatem przyczyny na takich dowodach nie można oprzeć orzeczenia pozytywnego dla strony.” W tej kategorii spraw podkreśla się, że same zeznania świadków czy ubezpieczonego, gdy nie znajdują potwierdzenia w dokumentach pracowniczych, nie stanowią miarodajnego dowodu pracy w szczególnych warunkach.

Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 roku, sygn. II UKN 598/00, Lex nr 79840, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 roku sygn. I PK 194/08, Lex nr 653420). Nie jest natomiast dopuszczalne

uwzględnianie przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, przez co tak zatrudniony nie spełniał koniecznego warunku dla uzyskania wcześniejszych uprawnień emerytalnych, jakim było stałe wykonywanie pracy szkodliwej w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r. sygn. II UK 306/07 Lex 528599).

Wskazać należy, że praca traktorzysty należy do stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach. Jest ona wymieniona w wykazie A Dział VII „W transporcie i łączności” pod pozycją 3 „Prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych” załącznika nr 1 do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz. U. 1983 r., Nr 83, poz. 43). Ponadto jest ona wymieniona w Wykazie A, dziale VIII, poz. 3 pkt 1 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministerstwa Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.Urz.MRiRW z 1988, poz. 2, nr 4). Niemniej jednak w trakcie zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. wnioskodawca wykonywał za pomocą ciągnika szereg różnorodnych czynności, których natężenie zależało przede wszystkim od poru roku i bieżących usług świadczonych przez zakład pracy. Nie można zatem z całą pewnością stwierdzić, że J. C. zajmował się wyłącznie transportem materiałów za pomocą ciągnika i tym samym uznać jego pracy za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych. Podkreślić także należy, że do obowiązków wnioskodawcy w spornym okresie należało także odśnieżanie dróg, obsługa kombajnu czy też dokonywanie jego napraw. Tutejszy Sąd podziela pogląd zaprezentowany w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2013 r. (sygn. akt I UK 172/13), zgodnie z którym wymienienie w wykazie A, dziale VIII pod pozycją 3 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) prac kierowców ciągników nie oznacza, że należy uznać za pracę w szczególnych warunkach kierowanie tymi pojazdami przy jakichkolwiek zadaniach, a nie tylko transportowych. Nie sposób bowiem uznać, że praca kierującego ciągnikiem przy wykonywaniu prac polowych jest zawsze pracą „w transporcie”.

Reasumując, z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż ubezpieczony nie spełnia wszystkich warunków do przyznania prawa do emerytury określonych w art.184 ust.1 ww. ustawy. Wprawdzie ubezpieczony skończył 60 lat, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, ale na dzień 1 stycznia 1999 roku nie wykazał zarówno ogólnego stażu pracy w wymiarze 25 lat, jak i stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych w wymiarze co najmniej 15 lat.

Wobec powyższego podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. Sąd oddalił odwołanie.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy i pełnomocnikowi ZUS

.

S.B.